

Inwoners van Zeeland denken mee over toekomst van de zorg

Tekort aan zorgpersoneel, jongeren die wegtrekken, een vergrijzende populatie inwoners. De zorg in Zeeland staat onder druk. Professionals alleen kunnen het probleem niet oplossen. Vandaar dat inwoners en professionals in Zeeland samen oplossingen bedenken voor een goede, toegankelijke en toekomstbestendige zorg.

TEKST: MICHEL VAN DIJK FOTO: CZ

Een tekort van 7.500 zorgwerknemers, dat is wat Zeeland in het jaar 2030 te wachten staat als er nu niets gebeurt. Dat is voor een provincie met 385 duizend inwoners, vergelijkbaar met Rotterdam-Zuid, een immens getal, vertelt Edwin Leutscher, programmadirecteur van de Zeeuwse Zorg Coalitie, een samenwerkingsverband van 64 partijen, waaronder alle dertien Zeeuwse gemeenten, vrijwel alle Zeeuwse zorgaanbieders, CZ (de preferente zorgverzekeraar in de regio), het sociaal domein, de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en het ministerie van VWS.

“We willen iedereen in Zeeland de kans geven om bij dit proces betrokken te zijn.”

De continuïteit van zorg waarborgen in Zeeland vergt een forse inspanning, vervolgt hij. Jongeren trekken weg uit de provincie, er is een vergrijzende populatie zorgmedewerkers voor wie niet zomaar opvolging is en ook de mantelzorgers worden ouder. “De echtgenoot die nu zijn zieke vrouw verzorgt, kan dat over vijf jaar mogelijk niet meer. Hij is dan te oud.”

Omdat de problemen zo groot zijn, besloten CZ en een aantal zorgaanbieders twee jaar geleden samen de verantwoordelijkheid te nemen om de continuïteit en toegankelijkheid van de zorg in Zeeland te borgen. Het

betekende de oprichting van de Zeeuwse Zorg Coalitie. Leutscher: “Al snel sloten de andere partijen zich bij ons aan. Dat was prachtig, maar we vonden dat we de inwoners van Zeeland eveneens bij de coalitie moesten betrekken. Zij zijn degenen die vooral te maken krijgen met dit probleem. Dat betekent dat we niet over, maar met inwoners praten over hoe we de zorg in Zeeland kunnen blijven garanderen. Des te meer omdat zij daar vanuit hun eigen zorgervaringen in de provincie als geen ander werkbare oplossingen voor hebben.”

Geen bussen, geen voorzieningen

Dit is niet alleen een zorgvraagstuk, het is ook een maatschappelijk vraagstuk, vult Inge Tra aan, programamanager Patiëntenparticipatie bij CZ. “Het gaat over problemen die met elkaar samenhangen. Hoe kom je bij het ziekenhuis als er beperkt bussen rijden, hoe behoud je jongeren in de provincie als er geen voorzieningen zijn, hoe zorg je voor voldoende speeltuinen zodat kinderen meer bewegen? Het gaat over meer dan zorg alleen. Dan is het logisch dat je inwoners daarover laat meedenken. Het is hun provincie, en ze hebben vaak zelf de beste ideeën.”

Dat klinkt vanzelfsprekend, weten beiden, toch gebeurt het slechts zelden dat inwoners actief bij dit soort initiatieven betrokken worden. Leutscher: “Bestuurders en beleidsmakers vinden het eng. Ze weten niet wat er op hen afkomt, met welke ideeën inwoners zullen komen, en vooral: of ze de bewonersparticipatie wel kunnen waar maken. Stel dat een inwoner met een geweldig idee komt, en dat je vervolgens moet zeggen: het kan niet, want het is te duur. Je schaadt daarmee het vertrouwen van bewoners. Dat wil je liever voorkomen.”

Burgerberaad Zorg Zeeland

De partijen in de Zeeuwse Zorg Coalitie durfden de stap wél te zetten. En zo vond 11 februari jongsliden in sporthal De Stenge in Heinkenszand, bij Goes, met de zogenoemde Inwonertop de aftrap plaats van het Burgerberaad Zorg Zeeland. Tra: “Via de dertien Zeeuwse gemeenten hebben we tienduizend inwoners van Zeeland uitgenodigd om mee te doen. Dat leverde een positieve respons op van 770 inwoners. Daarvan hebben we driehonderd mensen geselecteerd voor deelname aan de Inwonertop. Ons criterium was dat de groep representatief moest zijn voor de Zeeuwse bevolkingspopulatie. We hebben dus gekeken naar leeftijdsopbouw, man-vrouw verhouding, culturele achtergrond en een evenredige verdeling over de verschillende Zeeuwse regio's.”

Dit betekent overigens niet, benadrukt Tra, dat de mensen die niet naar de Top konden komen, niet kunnen meedenken over de toekomst van de zorg in Zeeland.

“We organiseren de komende maanden tal van inwonersactiviteiten, zowel fysiek als digitaal. En we nodigen alle Zeeuwse burgers van harte uit om hun suggesties in te brengen op onze site denkmeezorgzeeland.nl. We willen iedereen in Zeeland de kans geven om bij dit proces betrokken te zijn.”

Verschillende perspectieven

Het is eigenlijk niet te bevatten hoe de dag is verlopen als je er zelf niet bij was, vervolgt Tra. “Ik word er warm van als ik eraan terugdenk. 's Ochtends komen driehonderd Zeeuwse inwoners, die elkaar niet kennen, de sporthal binnen. Aan het eind van de middag gaan ze naar buiten met de zekerheid dat ze toewerken naar een inwoneraakkoord. Bijzonder om te mogen meemaken.”

In de tussentijd, tijdens de dag zelf, gingen inwoners, maar ook professionals in zorg, welzijn en onderwijs, ambtenaren en politici, met elkaar in gesprek over wat volgens hen de belangrijkste onderwerpen zijn om te bespreken tijdens het Burgerberaad Zorg Zeeland. Leutscher: “Ze deden dat in groepjes van vier, aan 75 tafeltjes. Aan elke tafel zaten zowel inwoners, professionals als politici of ambtenaren. Juist dat samenbrengen van verschillende perspectieven werkte krachtig. Deelnemers konden daardoor van elkaar leren. Inwoners hebben nu eenmaal een andere kijk op zorg dan zorgprofessionals. Dat leverde vaak nieuwe en verfrissende inzichten op.” Aan het eind van de middag werden de negentien onderwerpen bepaald, zoals scholing, jongeren, betaalbaarheid, mensgerichte zorg en bureaucratie. Tra: “Dat zijn de onderwerpen die de driehonderd deelnemers het belangrijkste vinden om te bespreken tijdens het Burgerberaad Zorg Zeeland. Dat is het proces waar we nu in zitten. Want de inwonersgroepen gaan nu met deze onderwerpen [zie kader] aan de slag. Met als opdracht om toe te werken naar een concreet verbetervoorstel. Dat presenteren ze zaterdag 3 juni aan elkaar tijdens de afsluitende dag van het Burgerberaad Zorg Zeeland.”

Bij het nadenken over hun verbetervoorstellen worden de groepen gefaciliteerd door het projectteam van het Burgerberaad Zorg Zeeland. Tra: “We organiseren de komende maanden bijvoorbeeld enkele Inwonerswerkplaatsen Zorg Zeeland. De groepen kunnen hun voorstellen dan verder uitwerken. Bovendien kunnen ze experts uitnodigen die hen input geven over het gekozen onderwerp. Dat kan een zorgbestuurder zijn of iemand van VWS, maar ook een ervaringsdeskundige of belangengroep. De bedoeling is dat de groepen zich op deze manier laten verrijken en inspireren, zodat ze 3 juni een mooi en afgewogen voorstel kunnen presenteren.” >>

Negentien onderwerpen, negentien voorstellen waar op 3 juni vervolgens over gestemd gaat worden. Leutscher: “Alle deelnemers van de Inwonertop van afgelopen 11 februari hebben 3 juni stemrecht. Zij stemmen over welke ideeën ze het meest vinden bijdragen aan de zorg in Zeeland. Een voorstel dat meer dan vijftig procent van de stemmen krijgt, komt in het Inwonerakkoord Zorg Zeeland. Dat wordt aangeboden aan de Zeeuwse Zorg Coalitie.”

Tra: “Dat betekent dat het wordt uitgevoerd, tenzij het toch niet haalbaar is. Dan wordt dit wel aan de inwoners uitgelegd. Dat kan gebeuren, maar we gaan ervanuit dat

de meeste voorstellen overgenomen worden. Alleen al omdat de inwonersgroepen elkaar 3 juni aanstaande kritisch zullen uitvragen over alle sterke en zwakke kanten van hun voorstellen. Voorstellen die die toets der kritiek niet kunnen doorstaan vallen af.”

Gemeenschapsgevoel

Leutscher en Tra zijn blij verrast dat zoveel inwoners van Zeeland bereid blijken om mee te doen met het Burgerberaad. Tra legt uit: “Ik denk dat ze geen slachtoffer willen zijn van de situatie, maar dat ze zich – net als wij – verantwoordelijk voelen voor een goede, toegankelijke en duurzame zorg in Zeeland. Dat vertellen inwoners ons ook.”

“Ik raad elke provincie of regio daarom aan om dit vanaf morgen te gaan doen,” vult Leutscher aan. “Het levert een schat aan informatie, ideeën én betrokkenheid op.” Tra: “Het brengt mensen samen. Mensen komen binnen met hun persoonlijke ervaringen, maar ze gaan naar buiten als gemeenschap. Ze hebben hun eigen ideeën kunnen toetsen aan die van hun dorps- of provinciegenoten. Het gemeenschapsgevoel dat daardoor ontstaat, dat vind ik indrukwekkend.”

<<

www.zeeuwsezorgcoalitie.nl
www.denkmeezorgzeeland.nl

De negentien onderwerpen waar 3 juni over gestemd gaat worden:

- Innovatie
- Preventie en samenwerking
- Mantelzorg (+ PGB)
- Beschikbaarheid
- Woonzorgvisie (2 x)
- Aantrekkelijkheid
- Eenzaamheid en aandacht
- Bureaucratie en zorgverzekeraar
- Grensoverstijgend
- Efficiëntie
- Scholing
- Mensgericht
- Jongeren
- Kleinschalig
- Betaalbaarheid
- Community en leefbaarheid
- Toegankelijkheid en bereikbaarheid
- Omdenken en taboedoorbrekend